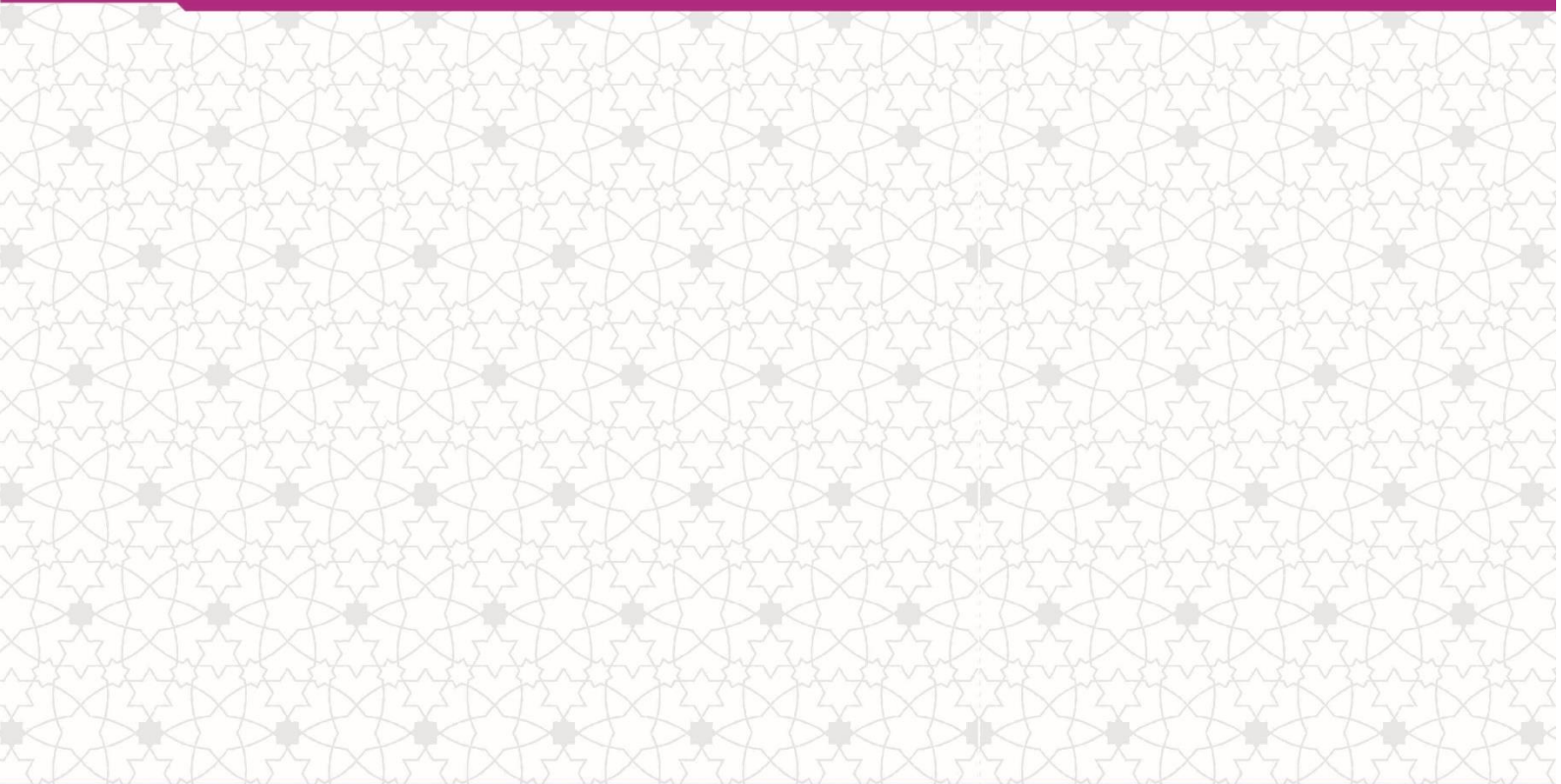

ارزیابی عملکرد برنامه هفتم پیشرفت تا پایان شهریور ماه ۱۴۰۴: فصل ۱۶- زن، خانواده و جمعیت

شماره مسلسل: ۲۱۰۵۵	شناسنامه گزارش
<p>عنوان گزارش: ارزیابی عملکرد برنامه هفتم پیشرفت تا پایان شهریورماه ۱۴۰۴: فصل ۱۶-زن، خانواده و جمعیت</p> <p>نوع گزارش: طرح/لایحه ☐، نظارتی ☒، راهبردی ☐، پیش‌نویس قانون ☐</p> <p>نام دفتر: مطالعات فرهنگی و آموزش (گروه زنان، خانواده و جوانان)</p> <p>تهیه و تدوین کنندگان: ریحانه رحمانی‌پور</p> <p>همکاران: اکرم باجلان، بهزاد خلیلی، سیدمحسن علوی‌منش (دفتر مطالعات اقتصادی)</p> <p>ناظر علمی: موسی بیات</p> <p>صفحه‌آرا: سیده فاطمه ابوطالبی</p> <p>واژه‌های کلیدی:</p> <ol style="list-style-type: none">۱. فصل ۱۶ (زن، خانواده و جمعیت)۲. قانون برنامه هفتم پیشرفت۳. حمایت از زنان و خانواده <p>تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۴/۷/۹</p> <p>تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۷/۱۹</p> 	

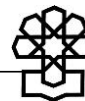
به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده.....
۱	۱. مقدمه.....
۲	۲. نظارت بر اهداف کمی، اسناد تدوینی و اقدامات اجرایی فصل در یک نگاه.....
۲	۲-۱. وضعیت عملکرد اهداف کمی سال اول.....
۲	۲-۲. وضعیت اسناد تدوینی.....
۳	۲-۳. وضعیت اجرای احکام.....
۴	۳. ارزیابی گزارش دولت از تحقق احکام فصل ۱۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت.....
۲۶	۴. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....
۲۷	منبع و مأخذ.....

فهرست جداول

۲	جدول ۱. سابقه انتشار اهداف کمی فصل.....
۲	جدول ۲. وضعیت تحقق اهداف کمی فصل در سال اول.....
۳	جدول ۳. وضعیت تحقق احکام فصل در سال اول.....
۴	جدول ۴. دلایل عدم تحقق کامل احکام فصل در سال اول.....
	جدول ۵. گزارش عملکرد دستگاه‌ها نسبت به احکام فصل ۱۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت در سال اول اجرای قانون برنامه و ارزیابی کارشناسی.....
۲۳	جدول ۶. بخش جوانان - وزارت ورزش و جوانان.....

ارزیابی گزارش عملکرد برنامه هفتم پیشرفت تاپایان شهریورماه ۱۴۰۴:

فصل ۱۶- زن، خانواده و جمعیت

DOI: [۱۰,۲۲۰۳۴/report.mrc.۲۰۲۵,۱۴۰۴,۳۳,۷,۲۱۰۵۵](https://doi.org/10.22034/report.mrc.2025.1404.33.7.21055)

چکیده

قانون برنامه هفتم پیشرفت در تاریخ ۱۴۰۳/۴/۴ برای اجرا در بازه زمانی ۱۴۰۳-۱۴۰۷ ابلاغ گردید و در مهرماه ۱۴۰۴ با گذشت بیش از یک سال از ابلاغ قانون دولت اقدام به انتشار گزارش عملکرد دستگاهها از قانون مذکور کرده است. بررسی گزارش عملکرد ارائه شده نسبت به احکام فصل ۱۶ قانون با موضوع زن، خانواده و جمعیت حاکی از عدم اجرای ۸۰ درصد احکام می‌باشد. لازم به ذکر است عدم تحقق حدود ۸۰ درصد تکالیف در حالی است که هیچ کدام از احکام این فصل در بین احکام غیر قابل اجرا که دولت اعلام کرده است، نبوده و قابلیت اجرای آن تایید شده است. البته شایان ذکر است گزارش عملکرد ارائه شده بسیار مبهم و غیرشفاف بوده و همین امر می‌تواند کم‌برآوردی از عملکرد دولت را به دنبال داشته باشد. ازسوی دیگر عدم تعیین برنامه عملیاتی مشخص برای برخی از احکام، عدم تعیین متولی و دستورالعمل اجرایی برای برخی سنج‌های عملیاتی ذیل این فصل، نبود تقسیم کار بین دستگاهی در راستای تحقق حکم، تعیین اهداف کمی مبهم و نامشخص، عدم پیش بینی منابع مالی مورد نیاز و فقدان تسلط دستگاه اجرایی بر اهداف احکام ذیل این فصل از نقاط ضعف گزارش ارائه شده است. ازسوی دیگر اهتمام به ارائه گزارش سالیانه خود نقطه قوتی است که می‌تواند در راستای احصای چالش‌ها و موانع تحقق و اتخاذ پیشنهادهای راهبردی در حل این موانع به اجرایی‌سازی احکام در سال‌های باقی‌مانده از اجرای برنامه کمک کند.

۱. مقدمه

با عنایت به گذشت بیش از یک سال از ابلاغ قانون برنامه هفتم پیشرفت، دولت اقدام به انتشار گزارش عملکرد دستگاه‌های مختلف نسبت به تکالیف مقرر در قانون نموده است. یکی از نکات متمایز قانون برنامه هفتم پیشرفت در مقایسه با برنامه‌های پیشین، اختصاص یک فصل مجزا (۱۶) برای اولین بار به حوزه زن، خانواده و جمعیت است که نشان‌دهنده توجه ویژه نظام حکمرانی به این حوزه در تصمیم‌گیری‌ها و سیاستگذاری‌ها به‌عنوان یک حوزه فرابخشی است. گزارش پیش‌رو ناظر به بررسی گزارش عملکرد دولت نسبت به فصل ۱۶ قانون با موضوع «زن، خانواده و جمعیت» است. این فصل شامل سه ماده (۷۹، ۸۰، ۸۱) و ۲۱ حکم بوده و نظام مسائل قابل توجهی از این حوزه پوشش

داده و به مسائلی که در برنامه‌های پیشین کمتر به آن پرداخته شده بود مانند فشار نقشی زنان شاغل، ضعف بازنمایی گفتمان بین‌المللی ایران درباره زنان و موضوع کاهش قبح سقط جنین توجه ویژه داشته است. لازم به ذکر است مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی با عنوان «ترسیم شاخص‌های نظارت بر فصل زن، خانواده و جمعیت در قانون برنامه هفتم پیشرفت» به شماره مسلسل ۲۰۹۲۷ که در شهریورماه ۱۴۰۴ به چاپ رسیده تلاش کرده احکام ذیل این فصل را از حیث سنجه‌های عملکردی، خروجی‌های مورد انتظار، برنامه زمان‌بندی تحقق احکام و چالش‌های پیش روی اجرای احکام مورد ارزیابی قرار دهد. لذا ارزیابی گزارش ارائه شده از سوی دولت با سنجه‌های اعلامی در گزارش مذکور مورد صحت سنجی قرار گرفته‌اند.

۲. نظارت بر اهداف کمی، اسناد تدوینی و اقدامات اجرایی فصل در یک نگاه

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در راستای نظارت بر عملکرد برنامه هفتم پیشرفت، احکام آن قانون را در سه دسته اهداف کمی، اسناد تدوینی و اقدامات اجرایی مورد ارزیابی قرار داده است که تصویر کلی نتایج ارزیابی فصل زن، خانواده و جمعیت قانون در قالب جداول و شکل‌های ذیل ارائه می‌شود.^۱

۲-۱. وضعیت عملکرد اهداف کمی سال اول

جدول ۱. سابقه انتشار اهداف کمی فصل

فصل	دارد	ندارد
فصل ۱۶- زن، خانواده و جمعیت	۸	۱

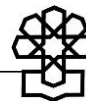
جدول ۲. وضعیت تحقق اهداف کمی فصل در سال اول

تحقق کامل	تحقق زیاد	تحقق کم	عدم تحقق
۳	۰	۱	۵

۲-۲. وضعیت اسناد تدوینی

این فصل شامل ۷ سند تدوینی است که و فقط آیین‌نامه تنوع‌بخشی به الگوهای مهدکودک در تاریخ ۱۴۰۴/۶/۲۷ به تصویب هیئت وزیران رسیده و شش مورد آن تصویب نشده است: بند «الف» ماده (۸۰) - آیین‌نامه ساماندهی مراکز مشاوره و ازدواج،

۱. لازم به ذکر است، اختلاف در احصای وضعیت بین این بخش و بخش دیگر ناظر به تمایز به سنجه‌های ارزیابی است.

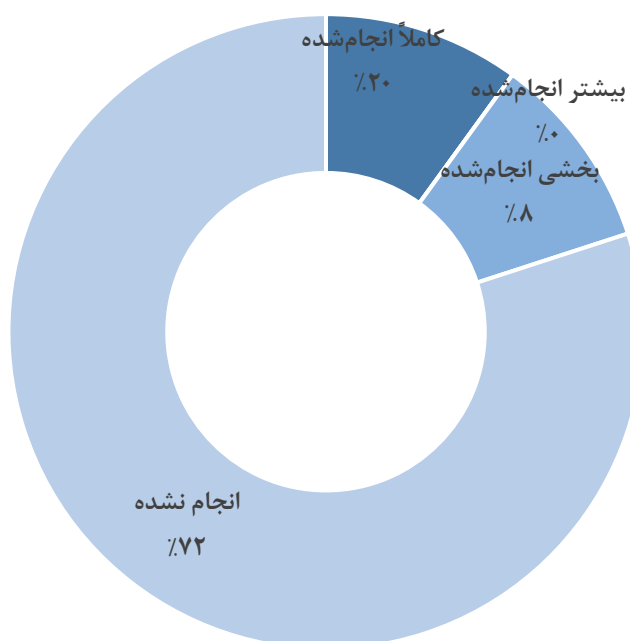
بند «ب» ماده (۸۰) - طراحی شاخص‌های سنجش و اطلس زنان و خانواده،
جزء «۱» بند «پ» ماده (۸۰) - طراحی شاخص‌های ارزیابی وضعیت خانوارهای دارای سرپرست زن و بدسرپرست،
بند «ت» ماده (۸۰) - برنامه ملی کنترل و کاهش طلاق،
بند «ث» ماده (۸۰) - تهیه مقررات و سازوکار اجرایی برنامه اشتغال بانوان با رعایت نقش زن در خانواده،
بند «پ» ماده (۸۱) - برنامه ساماندهی روش‌های جایگزین نوین در حوزه ناباروری.

۲-۳. وضعیت اجرای احکام

جدول ۳. وضعیت تحقق احکام فصل در سال اول

کاملاً انجام شده	بیشتر انجام شده	بخشی انجام شده	انجام نشده
۵	۰	۲	۱۸
%۲۰	%۰	%۸	%۷۲

وضعیت تحقق احکام فصل در سال اول

جدول ۴. دلایل عدم تحقق کامل احکام فصل در سال اول

درصد	تعداد	دلایل عدم تحقق کامل
۲۲٪	۴	عدم پیش‌بینی منابع مالی در بودجه
۲۲٪	۴	کمبود اراده یا توان مدیریتی
۵۰٪	۹	نیازمند آیین‌نامه یا سایر مقررات
۵٪	۱	وابسته به سایر احکام برنامه
۰٪	۰	زمان‌بندی آن نرسیده
۰٪	۰	اجرای نامناسب
۰٪	۰	سایر موارد

۳. ارزیابی گزارش دولت از تحقق احکام فصل ۱۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت

۳-۱. براساس ماده (۱۱۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت، «به‌منظوره تأمین حسن اجرای قانون و در راستای هماهنگ نمودن فعالیت دستگاه‌های اجرایی، «شورای عالی راهبری برنامه» با مسئولیت معاون اول رئیس‌جمهور و مرکب از رئیس سازمان (دبیر شورا)، وزیر امور اقتصادی و دارایی و وزاری که رئیس کمیسیون‌های دائمی هیئت دولت هستند و رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس (به‌عنوان ناظر) تشکیل می‌گردد ... این شورا مکلف است ضمن بررسی مستمر عملکرد دستگاه‌ها در عمل به تکالیف برنامه‌ای و اتخاذ سیاست‌های متناسب با قوت و ضعف این اقدامات در چارچوب قوانین حداکثر دو ماه پس از اجرای قانون برای هر یک از دستگاه‌های اصلی و سیاستگذار دارای تکلیف در برنامه که از بودجه عمومی استفاده می‌کنند، یک ناظر مالی به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی از میان کارمندان یا اشخاص دارای وثاقت و امانت و یک ناظر اجرایی به پیشنهاد رئیس سازمان از میان کارمندان یا اشخاص دارای وثاقت و امانت (پس از تأیید در جلسه شورای عالی راهبری برنامه)، به دستگاه ذی‌ربط معرفی نماید». از سوی دیگر، براساس تبصره ۲ این ماده، «شورای عالی راهبری برنامه مکلف است در شهریورماه هر سال گزارش عملکرد اجرای این قانون را مشتمل بر عملکرد سال گذشته و برنامه سال آینده و سند پشتیبان بودجه و تأمین مالی این قانون به تفکیک دستگاه‌های اجرایی و فصول برنامه به‌صورت کمی و مقایسه‌ای و پیشرفت سنج‌های عملکردی جداول این قانون به مجلس تقدیم کند».

بر این اساس شورای عالی راهبری در شهریورماه ۱۴۰۴ اقدام به انتشار گزارش عملکرد دستگاهها در نسبت با تکالیف مقرر در قانون برنامه هفتم نموده است. لذا بررسی گزارش عملکرد منتشر شده در راستای رفع چالشها و افزایش میزان اجرایی سازی احکام برنامه در اولویت قرار دارد:

جدول ۵. گزارش عملکرد دستگاه‌ها نسبت به احکام فصل ۱۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت در سال اول اجرای قانون برنامه و ارزیابی کارشناسی

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهارنظر مرکز	
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی / پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام شده است / انجام نشده است)	توضیحات
۱	ماده (۷۹) - شاخص‌های کمی حوزه زنان و خانواده: ترویج الگوی همسرگزینی، افزایش مهارت‌های شغلی زنان، مراکز تخصصی مشاوره خانواده، کاهش میانگین سن ازدواج، کاهش نرخ طلاق، نرخ باروری کل، افزایش سهم زیرساخت‌های شتاب‌دهی نوآوری در حوزه زنان و خانواده، کاهش سقط جنین غیرقانونی	-	-	در حال انجام: معاونت امور زنان و خانواده با برگزاری جلسات تخصصی و مکاتبه با دستگاه‌های متولی (به دلیل عدم همکاری)، به پیگیری تدوین دستورالعمل اجرایی، برنامه‌های عملیاتی و شاخص‌های عملکردی در حوزه‌های خانواده، اشتغال و فرزندآوری و نگاشت نهادی تحقق این شاخص‌ها پرداخت. همچنین با همکاری سازمان برنامه و بودجه، ستاد ملی جمعیت و مرکز آمار ایران، اقدامات لازم برای تعریف و رسمی‌سازی شاخص‌های جمعیتی و تهیه شناسنامه آماری انجام شد.	-عدم دسترسی به داده‌های آماری قابل استناد و به‌هنگام -وجود قوانین نامناسب یا مغایرت با سایر قوانین و مقررات بالادستی -برآورد غیرواقعی سنجه‌های عملکردی اهداف کمی	انجام نشده است.	گزارش عملکرد صحیح است و اقدامات معاونت امور زنان و خانواده در اجرای ساختارمند و هماهنگ با نهادهای مرتبط بوده، اما نبود همکاری برخی دستگاه‌ها و ضعف در ضمانت اجرایی، از چالش‌های اصلی است. برای اثربخشی بیشتر، تقویت سازوکارهای نظارتی، به‌روزرسانی شاخص‌ها و نهادینه‌سازی همکاری بین‌دستگاهی ضروری است. لازم به ذکر است با توجه به عدم تقسیم کار و متولی برای برخی از شاخص‌ها و همچنین عدم تعریف برنامه عملیاتی مشخص، دستگاه‌هایی که به واسطه شرح وظیفه ذاتی و حوزه عملکردی در شاخص مربوطه متولی می‌باشند نیز نسبت به این شاخص هیچ گزارش عملکردی ارائه نداده‌اند. البته معاونت زنان پیش‌نویس دستورالعمل این ماده را در تاریخ ۱۴۰۴/۲/۳ برای کمیسیون فرهنگی دولت ارسال نموده است. لازم به ذکر است؛ به‌رغم این که معاونت زنان و خانواده ریاست‌جمهوری متولی انجام تکالیف ذیل این ماده نیست. اما مناسب بود گزارش عملکرد تحقق این سنجه‌ها را با توجه به برش کمی سالیانه از قانون برنامه ارائه می‌داد.
۲	ماده ۷۹- ترویج الگوهای صحیح همسرگزینی و ترغیب ازدواج به‌هنگام (در	رشد ۲۵ درصد	۵	.	وجود قوانین نامناسب یا مغایرت با سایر	در مهلت مقرر انجام شده است.	«درمجموع ۹۸۴۹ کارگاه با ۳۰۵۳۴۸ شرکت‌کننده در سال ۱۴۰۲ در سراسر کشور برگزار شده است. با توجه به سنجه

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهارنظر مرکز
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام نشده است) است
	قالب برگزاری کارگاهها و دورههای آموزشی)				قوانین و مقررات و اسناد بالادستی	عملکردی قانون برنامه هفتم پیشرفت، مبنی بر رشد ۲۵ درصدی این کارگاهها در پایان سال ۱۴۰۷، این انتظار وجود دارد که در سال ۱۴۰۷، ۱۲۳۱۱ کارگاه با ۳۸۱۶۸۵ شرکتکننده از سوی وزارت ورزش و جوانان برگزار شود که به نظر نمی‌رسد تحقق چنین آماری بعد از ۵ سال دشوار باشد». [۱] باین حال سؤال است که چرا ذیل موانع تحقق این بند مغایرت با دیگر قوانین و قوانین نامناسب ذکر شده است. درواقع رشد ۵ درصد به معنای برگزاری ۴۹۲ کارگاه در حوزه ازدواج در سال ۱۴۰۳ بوده است. این در حالی است که براساس گزارش وزارت ورزش و جوان در سال ۱۴۰۳ حدود ۳۶۸۶ کارگاه آموزشهای پیش از ازدواج در سطح کشور برگزار شده است. ^۱ با توجه به اینکه این شاخص جزء تکالیف اصلی وزارت ورزش و جوانان بوده و از قبل نیز سازوکار اجرایی آن وجود داشته بعد از ابلاغ قانون نیز پیگیری شده است. اما بیان موانع تحقق و اعلام عملکرد صفر در سال اول محل سؤال است.

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهار نظر مرکز
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی / مهلت قانون	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام نشده است) / توضیحات
۳	ماده ۷۹ - افزایش مهارت‌های شغلی زنان (در قالب برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی)	رشد ۲۵ درصد	۴ درصد ۳۵۳۰۰۰ (دوره)	۳۳۵۰۹۶ (دوره)	-	<p>در گزارش برش سالیانه اهداف کمی قانون برای سال ۱۴۰۳، ۴ درصد رشد در نظر گرفته شده است. که معادل ۳۴۸۷۶۴ دوره می‌شود. اما هدف سال اول اندکی بیش از برآورد مذکور تعیین گردیده و نزدیک به ۱۰۰ درصد تحقق داشته است. اعتبار مورد نیز ذیل وزارت تعاون صفر در نظر گرفته شده است.</p> <p>در گزارش ناظر اجرایی دوره‌های سال پایه ۳۳۵۳۵۰ اعلام شده است که البته براساس گزارش مرکز پژوهش‌ها از دوره‌های برگزار شده ذیل سازمان فنی و حرفه‌ای این عدد متفاوت است. براساس گزارش وزارتخانه ۹۵ درصد اهداف کمی اعلامی محقق شده که با توجه به امکان‌های سازمان فنی و حرفه‌ای و وزارت کار گزارش صحیح است.</p> <p>با توجه به اینکه دوره‌های مهارت‌افزایی شغلی ذیل سازمان فنی و حرفه‌ای انجام می‌شود. بررسی دوره‌های برگزار شده ذیل این سازمان نشان می‌دهد که هدف مشخص شده دور از دسترس نیست.</p> <p>«چراکه در سال پایه ۲۴ هزار دوره برگزار شده که با رشد ۲۵ درصد باید در انتهای برنامه به ۳۰ هزار دوره ارتقا یابد» [۱].</p> <p>با لحاظ عدد فوق و در صورت تعیین اهداف کمی سالیانه ۵ درصد برای این سنجه، هدف کمی سال اول برنامه برگزاری ۱۲۰۰ دوره بوده است که با توجه به مراکز فنی و حرفه‌ای در سراسر کشور دور از دسترس نبوده است.</p>

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهار نظر مرکز
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی / پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام شده است / انجام نشده است)
۴	ماده ۷۹- رشد تعداد مراکز تخصصی مشاوره خانواده، ازدواج و طلاق	رشد ۲۵ درصد	۵	وزارت ورزش و جوانان در سال ۱۴۰۳ تعداد ۶۲۳ مجوز صادر کرده و ۴۶ هزار و ۱۹۱ جلسه مشاوره رایگان به ۳۶ هزار و ۷۲۱ نفر از زوجین جوان و خانواده‌ها مشاوره رایگان ارائه کرده است.	اعتبار ناکافی یا عدم پیش‌بینی اعتبار در بودجه سنواتی	براساس گزارش وزارت ورزش و جوانان، تعداد مجوزهای اعطا شده در سال پایه (۱۴۰۲) ۳۰۸ مورد بوده است که این عدد در سال ۱۴۰۳، ۵۷۸ مورد اعلام شده است که نشان از رشد ۸۷٫۷ درصدی تعداد مجوزها در همان سال اول برنامه را دارد. حال آنکه هدف‌گذاری تا پایان برنامه رشد ۲۵ درصد بوده است. [۱] بنابراین حکم در همان سال نخست محقق شده و گزارش ناظر اجرایی در بیان موانع تحقق از صحت کافی برخوردار نیست. افزون بر آن اختلاف فاحش این شیوه رشد با هدف‌گذاری رشد ۲۵ درصدی برنامه نشان از دقیق نبودن این حکم قانونی است. موضوع قابل تأمل دیگر آنکه، با وجود میزان بالای رشد مجوزها، در ستون مربوط به دلایل عدم تحقق حکم، عبارت «اعتبار ناکافی یا عدم پیش‌بینی اعتبار در بودجه سنواتی» درج شده است که مشخص نیست به چه دلیل چنین علتی برای حکمی که تحقق کامل یافته ذکر شده است؛ چراکه محل تأمین اعتبار این ردیف از محل اعتبارات بند ۸ ماده ۷۸ قانون برنامه بوده است که در بند ۱ تبصره ۱ قانون بودجه ۱۴۰۴ با موضوع ترویج، تسهیل، آموزش و مشاوره‌های پیش از ازدواج و انتخاب همسر آمده است.
۵	ماده ۷۹- کاهش میانگین سن ازدواج	یک سال	۲۸.۰۲	۰	وجود قوانین نامناسب یا مغایرت با سایر	انجام نشده است.

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهار نظر مرکز
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی / پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام شده است / انجام نشده است)
					قوانین و مقررات و اسناد بالادستی	خانواده نسبت به تدوین برنامه تقسیم کار و آیین‌نامه اجرایی این بند و تعیین برنامه اجرایی این بند اقدام نماید.
۶	ماده ۷۹- افزایش نرخ ازدواج نسبت به جمعیت در سن ازدواج	رشد ۵ درصد	۱ درصد	۰	وجود قوانین نامناسب یا مغایرت با سایر قوانین و مقررات و اسناد بالادستی	براساس برش سالیانه اهداف کمی ۱ درصد افزایش برای سال ۱۴۰۳ در نظر گرفته شده که محقق نشده است. حکم مشخص و برنامه اجرایی نسبت به این بند در قانون وجود ندارد. لذا پیشنهاد اجرایی این است که معاونت زنان و خانواده نسبت به تدوین برنامه تقسیم کار و آیین‌نامه اجرایی این بند و تعیین برنامه اجرایی این بند اقدام نماید.
۷	ماده ۷۹- کاهش نسبت طلاق ثبتی به جمعیت متأهلان	کاهش ۵ درصد	۱ درصد	۰.۵ درصد (۵۰ درصد محقق شده)	تعدد دستگاه‌های اجرایی موازی	این حکم با توجه به تکلیف وزارت کشور در خصوص طلاق و با توجه به بند ماده ۸۰ ذیل وزارت کشور دیده شده است. این در حالی است که طلاق متأهلان در سال پایه ۸.۵ در هر هزار نفر بوده و باید در انتهای برنامه به ۸.۰۷ در هر هزار نفر کاهش پیدا کند.
۸	ماده ۷۹- نرخ باروری	۲.۵	۱.۷	-	-	براساس گزارش برش سالیانه اهداف کمی در سال اول رشد نسبت به سال پایه در نظر گرفته نشده و نرخ باروری معادل سال پایه بیان شده است. باین حال در سال ۱۴۰۳ نرخ باروری با کاهش روبه‌رو بوده و به حدود ۱.۴ رسیده است. گزارشی نسبت به این بند ذیل گزارش وزارت بهداشت و دیگر دستگاه‌های مرتبط وجود ندارد.

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهار نظر مرکز
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی / مهلت قانون	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام شده است / انجام نشده است)
						البته لازم به ذکر است با توجه به تصویب قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» در سال ۱۴۰۰ و تکالیف قابل توجه دستگاه ها با هدف افزایش نرخ باروری در قانون مذکور، در قانون برنامه هفتم این موضوع در بین احکام کمرنگ بوده و به «کاهش سقط جنین غیر قانونی» در اهداف کمی و «روش های جایگزین نوین در حوزه باروری»، «پذیرش هزینه کرد اشخاص حقوقی در مورد تولید محتوای فرهنگی و آموزشی در حوزه جمعیت به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی» و «توسعه مراکز خلاق و نوآور مادر و کودک» در ماده (۸۱) بسنده شده است. لازم به ذکر است؛ براساس داده های ثبتی سنجه مورد نظر در سال پایه ۱.۵۴ فرزند بوده است.
۹	ماده ۷۹- افزایش سهم زیرساخت های شتاب دهی نوآوری در حوزه زنان	۱۰ درصد	۱ درصد	براساس گزارش مالی اعتبار مصوب معاونت برای این ردیف ۱۶۵۴۳۱۷۷۷۵۷۴۴ بوده است که حدود ۹۴ درصد آن تخصیص یافته است (۱۵۵۵۰۵۸۷۰۹۲۰۰)	عدم دسترسی به داده های آماری قابل استناد و به هنگام براساس گزارش معاونت علمی ریاست جمهوری دستیابی به این هدف نیازمند بسترهای فرهنگی و اجتماعی جهت افزایش	انجام نشده است.

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهارنظر مرکز
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی / پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام شده است / انجام نشده است)
					<p>اثرگذاری بانوان در فعالیت‌های ریسک‌پذیر و هم‌نیازمند افزایش زیرساخت‌های فناوری است که نیازمند بودجه است. اما در قانون بودجه ردیف اختصاصی برای این حکم در نظر گرفته نشده است.</p>	
۱۰	ماده ۷۹- کاهش سقط جنین غیر قانونی	۳۰ درصد	۱۱ درصد	-	-	<p>گزارشی نسبت به این بند ذیل گزارش وزارت بهداشت وجود ندارد.</p> <p>لازم به ذکر است؛ با توجه به بررسی وضعیت این شاخص در سال ۱۳۹۸ چالش عدم احصا داده دقیق در این حوزه، «داده مربوط به سال ۱۳۹۸ به‌عنوان اطلاعات پایه برنامه ملاک ارزیابی قرار گیرد. بر این اساس در صورتی که ۳۹۰ هزار سقط جنین قانونی در سال ۱۴۰۲ فرض گرفته شود؛ این انتظار وجود دارد میزان این شاخص در سال ۱۴۰۷ به ۲۷۳ هزار مورد (کاهش ۳۰ درصدی) کاهش یابد» [۱].</p> <p>لازم به ذکر است؛ براساس گزارش معاونت زنان و خانواده ریاست‌جمهوری، در تاریخ ۱۴۰۴/۳/۷ نشست با معاون</p>

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهار نظر مرکز	
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام نشده است) است	توضیحات
						برنامه‌ریزی، پایش و ارزیابی عملکرد دبیرخانه ستاد ملی جمعیت مبنی بر ارائه گزارش‌های ستاد به معاونت برگزار گردید.	
۱۱	بند «الف» ماده (۸۰) - ساماندهی مراکز مشاوره ازدواج و خانواده و فعالیت روان‌شناسان ازدواج و خانواده	سال اول برنامه	اعتبار مصوب سال اول صفر است.	در حال انجام در مسیر عملیاتی‌سازی این ماده، با تمرکز بر راه‌حل‌ها مبتنی بر یکپارچه‌سازی فرایندها، تعیین شاخص‌ها و استانداردهای نظارت، ارزیابی عملکرد و صلاحیت‌سنجی پیشینی و اعتبارسنجی پسینی، نسخه اولیه پیش‌نویس آیین‌نامه تدوین شده و در تاریخ ۱۴۰۴/۲/۳ برای کمیسیون فرهنگی و اجتماعی دولت ارسال گردید.	محدودیت زمانی برای تحقق اهداف	انجام نشده است.	گزارش ارائه شده درست است. گرچه تدوین پیش‌نویس آیین‌نامه گام مثبتی است، اما هیچ اشاره‌ای به بازه زمانی پیش‌بینی شده برای بررسی، اصلاح و تصویب در هیئت‌وزیران و اجرای نهایی آن نشده است. این مسئله موجب ابهام در امکان تحقق برنامه پنج‌ساله خواهد شد. هرچند که بررسی محتوای اصلی پیش‌نویس، رویکردهای نظارتی، شاخص‌های تعیین شده، یا سازوکارهای اجرایی فرصت دیگری را می‌طلبد.
۱۲	بند «ب» ماده (۸۰) - تعیین شاخص‌های سنجش وضعیت زنان و خانواده، تهیه اطلس حوزه زنان و خانواده و آینده‌پژوهی مسائل این حوزه	سال اول برنامه	اعتبار مصوب سال اول صفر است.	- در حال انجام معاونت امور زنان و خانواده با دریافت اطلاعات از دستگاه اجرایی، شاخص‌های عدالت جنسیتی را بازبینی و داده‌ها را در قالب داشبوردهای تحلیلی و سامانه رصد	عدم همکاری‌های اجرایی دستگاه ذی‌ربط	انجام نشده است.	گزارش ارسالی درست است. اما گزارش صرفاً به بازبینی شاخص‌های عدالت جنسیتی اشاره دارد، درحالی‌که حکم، طراحی شاخص‌های جامع سنجش وضعیت زنان و خانواده را هدف قرار داده است. همچنین هیچ اشاره‌ای به شناسایی مسائل نوپدید دیده نمی‌شود. درواقع انحراف از مسیر اجرایی‌سازی بند وجود دارد.

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهار نظر مرکز	
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام شده است / انجام نشده است)	توضیحات
				<p>زنان و خانواده منتشر کرد. سالنامه آماری ۱۴۰۳ شامل اطلاعات در ۸ حوزه تدوین شد و فعالیت کمیته آمار بخشی زنان و خانواده برای دو سال تمدید گردید. همچنین تهیه اطلس جامع زنان و خانواده با رویکرد هوش مصنوعی و همکاری با سازمان فناوری اطلاعات و مراکز پژوهشی در حال انجام است. پژوهش‌های آینده پژوهی با توجه به داشبوردها و داده‌های موضوعی با همکاری مراکز پژوهشی و اندیشه ورز در دست انجام است.</p>			
۱۳	تبصره «۱» بند «ب» ماده (۸۰) - اجرای پیمایش‌های ملی در حوزه خانواده و جمعیت	سال اول برنامه	.	.	اعتبار ناکافی یا عدم پیش‌بینی اعتبار در بودجه سنواتی	انجام نشده است.	گزارش عملکرد صحیح است و بند تحقق نداشته است، اما دلایل عدم تحقق صحیح نمی‌باشد. چراکه این ماده می‌توانست از محل تبصره ۸ (۱) درصد اعتبارات هزینه‌ای شرکت‌ها در راستای اجرایی‌سازی بند ب ماده (۷۶) قانون برنامه هفتم پیشرفت) تأمین اعتبار داشته باشد.
۱۴	تبصره «۲» بند «ب» ماده (۸۰) - روشن نمودن ابعاد گفتمان انقلاب	فاقد زمان‌بندی	-	-	-	انجام نشده است.	گزارشی از وضعیت تحقق این بند در دسترس نمی‌باشد، اما با توجه به گزارش‌های میدانی، جلساتی با موضوع تدوین

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهار نظر مرکز
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی / پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام شده است / انجام نشده است)
		اسلامی در حوزه زنان و خانواده در عرصه بین‌الملل				دستورالعمل اجرایی این بند در وزارت امور خارجه برگزار شده اما تکلیف این بند هنوز محقق نشده است.
۱۵	جزء «۱» بند «پ» ماده ۸۰- طراحی شاخص‌های ارزیابی وضعیت خانوار دارای سرپرست زن و بدسرپرست	۶ ماه اول ابلاغ قانون	-	در حال انجام- اعتبار مورد نیاز مصوب صفر است. ارزیابی تشخیصی، ارزیابی تکوینی حین فرایند خدمت شامل پایش مستمر تغییرات و بهبودها طی دوره مداخلات حمایتی و توانمندساز، ارزیابی پایانی سنجش میزان تحقق اهداف از ارائه حمایت‌ها و ارائه پیشنهادهایی برای بهبود مستمر طراحی الگو ارزیابی وضعیت زنان سرپرست خانوار مبتنی بر گام‌های شناسایی ذی‌نفعان، جمع‌آوری داده‌ها، احصای نظام مسائل، تجارب دیگر جوامع بررسی الگوها و سازوکارهای حمایتی، تقسیم کار تخصصی تدبیر ارزیابی اقدامات و ارائه دستورالعمل ارزیابی سیاست‌های حمایت اجتماعی طراحی پرسش‌نامه شاخص‌های ارزیابی وضعیت زنان سرپرست خانوار	اعتبار ناکافی یا عدم پیش‌بینی اعتبار در بودجه سنواتی	انجام نشده است.

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهار نظر مرکز	
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی / پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام شده است / انجام نشده است)	توضیحات
				در حوزه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سلامت جسمی و روانی			
۱۶	جزء «۲» بند «پ» ماده ۸۰ - راهاندازی سامانه پنجره واحد خدمات در سال اول اجرای برنامه	سال اول اجرای برنامه	-	در حال انجام اعتبار این ردیف در سال اول صفر و در سال‌های بعد اجرای برنامه اعتباراتی برای این بند مصوب شده است. تصویب و ابلاغ آیین‌نامه اجرایی یکپارچه‌سازی خدمات مربوط به زنان سرپرست خانوار طراحی و راهاندازی زیرسامانه زنان سرپرست خانوار ذیل سامانه پنجره واحد خدمات حمایتی ایرانیان همکاری در تهیه پیش‌نویس اولیه دستورالعمل سازوکار فرایند توانمندسازی و خروج گروه‌های هدف از چرخه حمایت مستقیم	عدم دسترسی به داده‌های آماری قابل استناد و به‌هنگام	انجام نشده است.	لازم به ذکر است؛ تحقق این بند در یک سال اول برنامه بوده، اما اعتبارات مصوب برای سال دوم به بعد مصوب شده و منابع تأمین آن، اعتبار هزینه‌ای دستگاه ذکر شده است. در واقع اعتبار اختصاصی برای تحقق این حکم در نظر گرفته نشده است.
۱۷	جزء «۳» بند «پ» ماده ۸۰ - تدوین تمهیدات قانونی در راستای کاهش	فاقد زمان‌بندی ^۱	.	.	-	انجام نشده است.	این مهم نیاز به در نظر گرفتن اعتبار جبران خدمت می‌باشد و بدون تصویب و تخصیص اعتبار قابلیت اجرا ندارد.

۱. براساس ماده (۱۲۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت، «آیین‌نامه‌های مورد نیاز این قانون در مواردی که مدت خاصی برای تصویب آن پیش‌بینی نشده است، حداکثر ظرف شش‌ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. همچنین دولت یا دستگاه‌های اجرایی در مواردی که موظف به تهیه و ابلاغ برنامه، دستورالعمل، بسته اجرایی، شیوه‌نامه و سایر موارد و یا ایجاد سامانه‌های رفومی شده‌اند ولی مدت خاصی برای آن پیش‌بینی نشده است، مکلفند تا پایان سال ۱۴۰۳ نسبت به تهیه و تصویب آن، اقدام نمایند.»

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهار نظر مرکز
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی / پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام شده است / انجام نشده است)
		پنجاه درصدی (۵۰٪) تعرفه خدمات مشاوره‌ای برای خانواده‌های دارای سرپرست زن و یا بدسرپرست				از سوی دیگر با توجه به تاکید قانون بر اتخاذ تمهیدات قانونی برای این حکم، مطابق ماده (۱۲۰) قانون، دستگاه مربوطه باید تا پایان سال ۱۴۰۳ نسبت به تهیه دستورالعمل برای تحقق حکم اقدام می نموده است.
۱۸	جزء «۴» بند «پ» ماده ۸۰- حمایت و تقویت ظرفیت گروه‌های جهادی و مردم نهاد در حوزه توانمندسازی خانوارهای دارای سرپرست زن و بدسرپرست	فاقد زمان بندی ^۱	<p>در حال انجام</p> <p>تشکیل کارگروه با حضور معاونت زنان و خانواده ریاست جمهوری، سازمان بهزیستی کشور، کمیته امداد امام خمینی (ره)، انجمن گروه‌های جهادی کشور، سازمان برنامه و بودجه و سایر دستگاه‌های مرتبط</p> <p>برگزاری جلسه هم‌افزایی با قرارگاه جهادی، اداره مدیریت بحران و اشتغال کمیته امداد امام خمینی (ره)</p> <p>اخذ مشخصات ۲۱۶۵۳ خیریه و سمن فعال دارای مجوز از وزارت کشور (نیروی انتظامی، شهرداری و ...)</p> <p>وزارت ورزش و جوانان، کمیته امداد</p>	-	انجام نشده است.	<p>جلسات کارگروه مطابق گزارش دولت برگزار شده است. اما « حمایت و تقویت ظرفیت گروه‌های جهادی» نیازمند تدوین ساز و کار مشخص و نظارت پذیر می باشد که این ساز و کار تدوین نشده و فرآیند حمایت از این گروه‌ها تعریف نشده است.</p> <p>از سوی دیگر با توجه به ماده (۱۲۰) قانون برنامه و تکلیف دستگاهها به اعلام دستورالعمل یا شیوه نامه در راستای اجرای حکم قانون تا پایان سال ۱۴۰۳، می توان گفت بیش از ۶ ماه از پایان زمان اجرای این حکم گذشته و عملیاتی نشده است.</p>

۱. بر اساس ماده (۱۲۰) قانون برنامه هفتم پیشرفت، « آیین نامه های مورد نیاز این قانون در مواردی که مدت خاصی برای تصویب آن پیش بینی نشده است، حداکثر ظرف شش ماه از لازم الاجرا شدن این قانون تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد. همچنین دولت یا دستگاههای اجرایی در مواردی که موظف به تهیه و ابلاغ برنامه، دستورالعمل، بسته اجرایی، شیوه نامه و سایر موارد و یا ایجاد سامانه‌های رفومی شده اند ولی مدت خاصی برای آن پیش‌بینی نشده است، مکلفند تا پایان سال ۱۴۰۳ نسبت به تهیه و تصویب آن، اقدام نمایند.»

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهار نظر مرکز
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام شده است / انجام نشده است)
				امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور در راستای شناسایی وضعیت موجود پیش‌بینی اعتبارات و هماهنگی با سازمان برنامه و بودجه باهدف حمایت مالی از خیریه‌ها بررسی مسائل و مشکلات قانونی خیریه‌ها در دستور کار جلسات آتی کارگروه قرار دارد.		
۱۹	جزء «۱» بند «ت» ماده (۸۰) - برنامه ملی کنترل و کاهش طلاق و برنامه انضباط اجتماعی	سه ماه پس از ابلاغ قانون	۱۰۰ درصد	۵۰ درصد	پیش‌بینی و - زمان بر بودن فرایندهای اداری	انجام نشده است. گزارش عملکرد ارائه شده درست است. بررسی حاکی از برگزاری جلساتی با موضوع تنظیم برنامه ملی کنترل و کاهش طلاق در این وزارتخانه است. اما تا این لحظه خروجی مورد انتظار محقق نشده است.
۲۰	جزء «۲» بند «ت» ماده (۸۰) - سامانه‌ای را به‌منظوره ارزیابی عملکرد دستگاه‌ها و اثرسنجی مشاوره حین طلاق و همچنین آموزش‌های قبل، حین و پس از ازدواج با محوریت کاهش پنج درصد (۵٪) شاخص طلاق	سال اول اجرای برنامه	-	با توجه به پیگیری‌های سازمان اجتماعی کشور در سال ۱۴۰۳ هیچ‌گونه اعتبار تملکی از سوی سازمان برنامه و بودجه کشور به این امر تخصیص داده نشده است و سازمان اجتماعی کشور پیگیر دریافت اعتبار تملک برای ایجاد سامانه در سال ۱۴۰۴ می‌باشد. مع الوصف به‌منظوره جلوگیری از تعدد سامانه‌ها و جلوگیری ایجاد سامانه‌های موازی	اعتبار ناکافی یا عدم پیش‌بینی اعتبار در بودجه سنواتی	انجام نشده است. با توجه به الزام به تصویب و تخصیص اعتبار برای محقق شدن این بند و عدم نظر گرفتن اعتبار برای آن عدم اجرایی شدن بند طبیعی است.

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهار نظر مرکز
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی / پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام شده است / انجام نشده است)
				اقدامات لازم برای توسعه سامانه موجود و مستقر در وزارت کشور در دست انجام می‌باشد.		
۲۱	بند «ث» ماده (۸۰) - تهیه مقررات و سازوکارهای اجرایی برنامه اشتغال بانوان با رعایت نقش زن در خانواده	سال اول برنامه	۰	۱۰۰ درصد اعتبار مصوب این بند صفر است.	پیچیدگی و زمان‌بر بودن فرایندهای اداری	در گزارش عملکرد وزارت کار اعتبار مربوط به این بند و اعتبار مورد نیاز در طول برنامه صفر در نظر گرفته شده است. البته در مقدار هدف کمی صفر بیان شده و عملکرد هدف کمی در پایان سال اول ۱۰۰ اعلام شده که معلوم نیست منظور از این اعداد چیست؟ که اگر منظور ۱۰۰ درصد است با توجه به صفر بودن هدف کمی سال اول قابل قبول نیست. براساس گزارش‌های میدانی وزارتخانه جلساتی را در راستای تدوین آیین‌نامه با هدف تحقق این بند تشکیل داده اما به نتیجه نرسیده است. لذا می‌توان گفت گزارش عملکرد ارائه شده ناقص است.
۲۲	بند «الف» ماده (۸۱) - بازآرایی و ارتقای ساختار و تشکیلات حوزه زنان و خانواده	فاقد زمان‌بندی	سال اول صفر است.	انجام شده- در حال انجام ۱. پروژه طراحی سناریوهای تغییر ساختار حکمرانی حوزه زنان و خانواده در دست اقدام است.	عدم همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط وجود قوانین نامناسب یا مغایرت با سایر	انجام نشده است.

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهارنظر مرکز	
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام شده است / انجام نشده است)	توضیحات
				<p>۲. طبق ماده «۳» آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۱۱ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلف شده‌اند نسبت به «طرح بازرایی ساختار زنان و خانواده» متناسب با شرح وظایف سازمانی خود اقدام کنند. از سوی دیگر براساس مصوبه ستاد ملی زن و خانواده در تاریخ ۱۴۰۱/۵/۰۹ مبنی بر دستگاه‌های اجرایی مکلف‌اند طرح بازرایی امور زنان و خانواده خود را براساس شرح وظایف اختصاصی مشاوران تدوین و ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه به دبیرخانه ستاد ملی زن و خانواده ارائه نمایند.</p> <p>طی مکاتبات انجام شده در دولت سیزدهم با دستگاه‌ها مشخص شد تعداد کثیری از دستگاه‌ها طرح مشخصی جهت بازرایی ساختار زن</p>	قوانین و مقررات و اسناد بالادستی		<p>با توجه به اینکه حکم این ماده تغییر و بازرایی ساختار سازمانی موجود در حوزه زنان و خانواده می باشد، لذا هر تغییری نیازمند تدوین ساز و کار اجرایی و مصوبه هیأت دولت می باشد، با این توضیح تحقق این حکم منوط به تدوین ساز و کار و مقرر اجرای است و بنابر ماده (۱۲۰) قانون برنامه هفتم، این مهم باید تا پایان سال ۱۴۰۳ تدوین می شده است. لذا می توان گفت بیش از شش ماه از زمان تحقق آن گذشت هاست.</p>

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهار نظر مرکز
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام شده است / انجام نشده است)
				و خانواده متناسب با شرح وظایف سازمانی خود ارائه نموده‌اند. هرچند گزارش عملکرد شش‌ماهه در این خصوص بر مبنای تکلیف قانونی به معاونت نظارت مجلس شورای اسلامی ارسال گردیده است.		
۲۳	بند «ب» ماده (۸۱) - تدوین برنامه تنوع‌بخشی به الگو(مدل)های مهدکودک	۶ ماه اول برنامه	۰	۶۰۰ میلیون ریال برای تحقق این بند در سال ۱۴۰۴ در نظر گرفته شده است.	-	در گزارش عملکرد دستگاه ذکر شده که آیین‌نامه مذکور تدوین نشده است. اما در تاریخ ۱۴۰۴/۶/۲۷ آیین‌نامه مذکور در هیأت وزیران به تصویب رسیده و در تاریخ ۱۴۰۴/۷/۱۳ ابلاغ گردیده است.
۲۴	بند «پ» ماده (۸۱) - روش‌های جایگزین نوین در حوزه باروری	سه ماه پس از ابلاغ قانون	-	-	-	در گزارش عملکرد وزارت بهداشت نسبت به این بند گزارشی ارائه نشده است.
۲۵	بند «ت» ماده (۸۱) - پذیرش هزینه‌کرد اشخاص حقوقی در مورد تولید محتوای فرهنگی و آموزشی در حوزه جمعیت به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی	فاقد زمان‌بندی	-	فاقد عملکرد	به شرح سنجه عملکرد و اهم دلایل مطروحه در نامه	گزارش ابهام دارد. البته اینکه بند تحقق نداشته درست است، اما دلایل و موانع تحقق دارای ابهام است.
۲۶	بند «ث» ماده (۸۱) - توسعه مراکز خلاق و نوآور مادر و کودک و افزایش سهم زیرساخت‌های شتاب‌دهی نوآوری در حوزه زنان و خانواده	فاقد زمان‌بندی	-	در حال انجام از اعتبارات هزینه‌ای دستگاه مبلغ ۱۰۷۲۴۷۴۰۲۱۸۰۰ به این اختصاص پیدا کرده است. لازم به	ذکر نشده است.	بر اساس گزارش اعلامی حدود ۶۵ درصد اعتبار مصوب تخصیص یافته است. بر اساس گزارش مشاور امور زنان و خانواده معاونت، در حال حاضر در حال تدوین فراخوان برای دادن مجوز به مراکز

ردیف	قانون		گزارش دولت			اظهار نظر مرکز
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام (در مهلت مقرر انجام شده است / خارج از مهلت انجام شده است / انجام نشده است)
				<p>ذکر است؛ رقم مصوب ۱۶۵۴۳۱۷۷۷۵۷۴۴ بوده است.</p> <p>شبکه‌سازی و ایجاد هم‌افزایی فی مابین زنان کارآفرین و فناور در زیست‌بوم نوآوری و فناوری کشور) از طریق برگزاری رویدادها، کارگاه‌های تخصصی در راستای توانمندسازی زنان، تسهیل برای حضور در نمایشگاه‌های داخلی و خارجی و... ایجاد دو مرکز نوآوری در زمینه تخصصی توانمندسازی بانوان در استان‌های کرمان و خراسان شمالی مورد حمایت معاونت قرار گرفته‌اند: ۱. مرکز رشد بانوان پارک علم و فناوری کرمان حوزه فعالیت: نساجی، پوشاک و صنایع دستی، ۲. مرکز رشد و نوآوری بانوان شمال شرق - کشور دانشگاه کوثر بجنورد</p>		<p>شتاب‌دهی و خانه‌های خلاق در این حوزه هستند و در مورد شرکت‌های دانش بنیان نیز رویکرد معاونت پایداری شرکت‌های موجود است. چالش ذکر شده از سوی دستگاه این است که مشخص نیست کدام مراکز شتاب‌دهی و خانه خلاق و شرکت‌های دانش بنیان ذیل این ماده قرار می‌گیرند و ابهام در تعریف وجود دارد و به این نتیجه رسیدند مراکزی را که کارکرد آنها در حوزه خانواده و زنان و کودکان باشد را مورد توجه قرار دهند. لازم به ذکر است؛ مشاور امور زنان و خانواده معاونت علمی ریاست جمهوری اذعان داشتند که با توجه به عدم نظر گرفتن بودجه اختصاصی برای این بند، بنا به تصمیمات داخلی معاونت (توافقی و بدون مصوبه) تصمیم بر این شده که از میزان تخصیص اعتبارات ۱۰ درصد را برای این حوزه در نظر بگیرند. لذا می‌توان گفت؛ این بند به صورت نسبی در حال انجام است.</p>

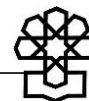
ارزیابی گزارش دولت در خصوص عملکرد سال نخست قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت در حوزه جوانان

با عنایت به اهمیت گزارش عملکرد دستگاه‌های اجرایی در تصحیح مسیر تحقق اهداف برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت و اهمیت نقش جوانان در پیشرفت کشور، گزارش نظارت اجرایی احکام مرتبط با جوانان که ذیل وزارت ورزش و جوانان (معاونت جوانان) مورد ارزیابی قرار گرفته است:

جدول ۶. بخش جوانان - وزارت ورزش و جوانان

ردیف	متن قانون		گزارش دولت		اظهاری نظر مرکز	
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام
۱	جزء «۱» و «۲» بند (ت) ماده ۷۵ - «رشد نشر آثار فرهنگی مروج اندیشه‌ها و سیره رهبری در جامعه ورزش و جوانان» موضوع	سه ماه پس از ابلاغ قانون	۱	۱	-	انجام نشده است
۲	تبصره (۲) ماده (۹۵) - پیش‌بینی دروس عملی و مهارتی در کنار دروس نظری به‌گونه‌ای که در انتهای تحصیل حداقل در یک رشته تخصصی مهارت کاربردی داشته باشد.	۶ ماه پس از ابلاغ قانون	-	در حال انجام پیگیری تدوین، تصویب و ابلاغ آیین‌نامه اجرایی تبصره (۲) ماده (۱۵) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران ۲. باتوجه به تصویب و ابلاغ آیین‌نامه در پایان سال اول برنامه (تیرماه ۱۴۰۴)، برنامه‌ریزی برای پیش‌بینی دروس مهارتی	-	انجام نشده است.

ردیف	متن قانون		گزارش دولت		اظهار نظر مرکز		
	حکم	هدف کمی / مهلت قانون	هدف کمی پایان سال اول	عملکرد / عملکرد پایان سال اول	دلایل عدم تحقق	وضعیت اقدام	توضیحات
				طبق مفاد آیین‌نامه در دستور کار معاونت آموزشی قرار گرفته است.			
۳	بند «ث» ماده (۷۸) موضوع (۰,۲۷) درصد مالیات بر ارزش افزوده به ساماندهی امور جوانان (اشتغال جوانان)	در طول برنامه	۰	انجام شده	-	انجام شده است.	در گزارش صرفاً به موضوع تخصیص اعتبارات به وزارتخانه تأکید شده، در حالی که تمرکز بر شیوه اجرای این حکم در آن دستگاه و توجه به اثربخشی سیاست نیز اهمیت ویژه دارد که در گزارش عملکرد مغفول مانده است. (به‌طور کلی ارزیابی جامع از عملکرد دستگاه شامل بررسی وضعیت تخصیص اعتبار، شرایط اجرا و اثربخشی اقدامات است. اما مطالعه گزارش سازمان نسبت به عملکرد وزارت ورزش و جوانان نشان می‌دهد که گزارش عموماً بر وضعیت تخصیص اعتبار تأکید کرده و شرایط اجرا و به‌طور خاص اثربخشی احکام مورد توجه قرار نگرفته‌اند. همچنین علاوه بر کاربرد عبارات توصیفی مبهم و کلی، استفاده مبالغه‌آمیز از واژگان مثبت به نفع دستگاه اجرایی، گویی گزارش به وسیله کارکنان آن دستگاه نگارش یافته است. این چالش، شائبه آشنا نبودن ناظر اجرایی به حوزه وظایف و تکالیف دستگاه اجرایی را نیز در ذهن پررنگ می‌کند. مورد بعدی، فقدان تعریف شاخص‌های کمی و کیفی نسبت به هر کدام از حوزه‌های تخصیص، وضعیت اجرا و اثربخشی اقدامات است تا مشخص شود وضعیت یک حکم در مراحل سه‌گانه یاد شده به چه منوال است. این موضوع در گام‌های بعدی تکمیل گزارش باید مورد توجه قرار گیرد تا با رفت و آمد ناظران، تدوین گزارش ارزیابی تغییر پیدا نکند و یک فرایند اصولی بر تدوین گزارش مترتب باشد).

نقاط قوت گزارش عملکرد

- تلاش برای هماهنگی بین دستگاه‌ها: به‌طورمثال، برای اجرایی‌سازی ماده (۷۹) معاونت امور زنان و خانواده با همکاری سازمان برنامه و بودجه، ستاد ملی جمعیت و مرکز آمار ایران اقدام به تعریف و رسمی‌سازی شاخص‌ها و شناسنامه آماری کرده که گام مهمی در جهت استانداردسازی داده‌هاست. اما با توجه به گذشت بیش از یک سال از ابلاغ برنامه ضرورت تدوین برنامه تقسیم کار ملی، تعیین متولی و برنامه عملیاتی ناظر به آن باید در اسرع وقت صورت گیرد.

- استفاده از فناوری‌های نوین: در بند «ب» ماده (۸۱)، استفاده از هوش مصنوعی برای تهیه اطلس زنان و خانواده و توسعه داشبوردهای تحلیلی نشان‌دهنده پیشرفت در استفاده از فناوری‌های نوین جهت تحلیل داده‌ها و آینده‌پژوهی است.

نقاط ضعف گزارش عملکرد

- ضعف در ضمانت اجرایی و همکاری بین‌دستگاهی: گزارش عملکرد به‌کرات از ضعف همکاری برخی دستگاه‌ها و نبود ضمانت اجرایی مناسب خبر می‌دهد که اجرای برنامه‌ها را با چالش مواجه کرده است. ازسوی‌دیگر با توجه به فرابخشی بوده حوزه زنان و خانواده و عدم تعیین متولی مشخص در قانون برنامه، برای یک حکم در دستگاه‌های مختلف ردیف ارائه گزارش عملکرد وجود دارد. به‌عبارت دقیق‌تر ذیل ماده (۷۹) قانون ۹ سنجه عملکردی عنوان شده است که هرکدام بنا به شرح وظیفه ذاتی و حوزه عملکردی دستگاه‌های مختلف به متولیان متفاوتی مربوط می‌شود، اما در متن قانون، متولیان هر سنجه مشخص نشده و صرفاً اعلام شده که معاونت زنان و خانواده ریاست‌جمهوری مکلف است سالیانه گزارش عملکرد سنجه‌های مذکور را به مجلس شورای اسلامی گزارش دهد. لذا می‌توان تکلیف معاونت زنان و خانواده ریاست‌جمهوری در ارائه گزارش عملکرد سنجه‌های مذکور را به عنوان نقش هماهنگ کننده در نظر گرفت که باید تنظیم‌گری اجرای احکام را دنبال می‌کرد. اما این مهم محقق نشده است.

- عدم ارائه گزارش عملکرد: در برخی موارد گزارش عملکرد حکم قانون برنامه ارائه نشده است. به‌عنوان‌مثال، می‌توان به «کاهش سقط جنین غیرقانونی» اشاره داشت.

- پیگیری حداقلی تحقق احکام و عدم جامعیت گزارش‌ها: برخی گزارش‌ها صرفاً به اقدامات جزئی مانند بازبینی شاخص‌ها اکتفا کرده‌اند، بدون پوشش کامل اهداف (مثلاً بند «ب» ماده (۸۱) که فقط به بازبینی شاخص‌های عدالت جنسیتی پرداخته و شناسایی مسائل نوپدید را نادیده گرفته است).

- ابهام در گزارش عملکرد ارائه شده و عدم تدقیق در موانع اجرایی‌سازی بندها: در برخی بندها عدم اعتبار و بودجه به‌عنوان موانع تحقق ذکر شده است، اما بررسی‌های میدانی حاکی از وجود چالش‌های مختلف از قبیل ابهام در ماده، عدم تدوین دستورالعمل و ساز و کار اجرایی حکم، عدم اهتمام مسئول و دستگاه مربوطه و ... است. لذا تدقیق در موانع می‌تواند به رفع موانع و اجرایی‌سازی ماده کمک کند.

از سوی دیگر با توجه ارائه دو گزارش ناظر مالی و ناظر اجرایی، تفاوت در گزارش برخی از احکام وجود دارد. به عنوان نمونه در گزارش بند «الف» ماده (۸۱) در یک گزارش «در حال انجام» و در گزارش دیگر «انجام شده» ذکر شده است.

عدم تسلط دستگاه اجرایی نسبت به حکم و خروجی مورد انتظار: در برخی از احکام، خروجی مورد انتظار با توجه به اهداف حداقلی قانون در سال اول برنامه محقق شده است، اما به دلیل عدم اشراف دستگاه، گزارش عملکرد ناقص اعلام شده است. از جمله می‌توان به «افزایش مهارت‌های شغلی زنان»، «مراکز تخصصی مشاوره خانواده، ازدواج و پیشگیری از طلاق» اشاره داشت.

عدم سنجش اثربخشی اجرا (اقدامات): یکی از شاخص‌هایی که به تحقق اهداف قانون برنامه کمک می‌کند، سنجش کیفیت اجرا و اثربخشی احکام است که اگر در طول برنامه و در پایان هر سال این مهم صورت گیرد. در ادامه منجر به اصلاح چالش‌های اجرایی و افزایش اثربخشی احکام و در نهایت تحقق اهداف برنامه خواهد بود.

۴. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

بررسی میزان اجرایی‌سازی احکام برنامه در سال اول نشان می‌دهد که از میان اهداف کمی برنامه که در ماده ۷۹ ذکر شده است، ۳ مورد از ۹ مورد یعنی حدود ۳۳ درصد از سنجه‌ها محقق شده‌اند و از میان دیگر احکام برنامه که شامل ۱۶ حکم می‌شود، ۱۴ حکم، تا کنون انجام نشده است. به عبارتی ۸۰ درصد احکام قانون که ذیل فصل ۱۶ مشخص شده‌اند در یک سال اول اجرای قانون برنامه اجرایی نشده‌اند. لازم به ذکر است عدم تحقق حدود ۸۰ درصد تکالیف در حالی است که هیچ کدام از احکام این فصل در بین احکام غیر قابل اجرا که دولت اعلام کرده است، نبوده و قابلیت اجرای آن تأیید شده است.

به لحاظ زمان بندی با توجه به حکم ماده (۱۲۰) این قانون، مهلت اجرای ۱۳ حکم در این فصل تا سال اول برنامه بوده است که بالای ۹۰ درصد آن انجام نشده و میان این تکالیف تدوین آئین نامه مرتبط با بند «الف» ماده (۸۰) با موضوع ساماندهی مراکز مشاوره و ازدواج پیشرفت قابل توجهی داشته و در حال حاضر در کمیسیون فرهنگی دولت در حال بررسی می‌باشد.

ازسوی دیگر، گزارش ارائه شده ازسوی دستگاه‌ها به دلیل ابهام در گزارش عملکرد کمی، انتخاب سنجه‌های نادرست کمی، بیان غیرواقعی موانع تحقق احکام، عدم تقسیم کار صحیح بین دستگاهی، عدم تعیین زمان بندی تحقق احکام در طول برنامه و عدم توجه به تدوین گزارش عملکرد اثربخشی اقدامات، تحقق اهداف کمی و کیفی برنامه در سال‌های آینده را نیز با ابهام روبه‌رو می‌کند. در واقع می‌توان گفت؛ ارائه گزارش عملکرد دولت اقدام مثبتی است که می‌تواند با احصای دقیق چالش‌ها و موانع به اجرایی‌سازی برنامه در سال‌های آینده و پیش‌بینی تحقق حداکثری برنامه بیانجامد، اما ارائه حداقلی این گزارش و چالش‌هایی که نسبت به آن وجود دارد این مهم را ناممکن می‌سازد.

ازسوی دیگر، در فصل ۱۶ به دلیل عدم تعیین متولی تحقق برخی از سنجه‌ها و همچنین عدم تعیین برنامه عملیاتی مشخص ذیل احکام برنامه، تحقق آنها را با چالش روبه‌رو کرده که نیازمند تدوین آیین‌نامه اجرایی ازسوی معاونت زنان و خانواده است. نکته دیگر اینکه در بسیاری از مواد منابع مورد نیاز در سال اول و در طول برنامه صفر در نظر گرفته

شده است که منجر به عملکرد صفر در راستای آن حکم می‌شود. لذا ضروری است قوانین بودجه سنواتی در نسبت با احکام برنامه و اهداف میان مدت آن تنظیم شوند.

منبع و مأخذ

[۱] «ترسیم شاخص‌های نظارت بر فصل زن، خانواده و جمعیت در قانون برنامه هفتم پیشرفت»، مرکز پژوهش‌های مجلس، شماره مسلسل ۲۰۹۲۷، ۱۴۰۴.

گزیده سیاستی

ارزیابی عملکرد دستگاهها در سال اول اجرای قانون برنامه هفتم پیشرفت در حوزه زنان و خانواده حاکی از عدم اجراییسازی بیش از ۸۰ درصد احکام می‌باشد که بخش زیادی از آن نیازمند تدوین آیین‌نامه و اسناد دیگر بوده است. از سوی دیگر، ابهام در عملکرد، عدم تعیین متولی برای برخی از تکالیف و عدم در نظر گرفتن منابع مالی از اهم موانع اجراییسازی قانون است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir